

відновлюватися у січні 2022 року з набагато кращими показниками порівняно зі слабким початком 2021 року. Однак російське вторгнення в Україну посилює тиск на існуючу економічну невизначеність у поєднанні з багатьма обмеженнями на подорожі, пов'язаними з COVID-19, які все ще діють.

Список використаної літератури:

1. Туризм як стратегічний напрям розвитку залізничного підприємства [Текст]: монографія / О. М. Гненний, Л. В. Марценюк, Т. Ю. Чаркіна, О. В. Орловська, В. М. Проценко; Дніпр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Дніпро, 2020. 224 с.
2. Євгеній Подольський. Сайт TripAdvisor назвав ТОП-10 самих популярних туристичних країн за 2021 рік. <https://dip.org.ua/turizm/sajt-tripadvisor-nazvav-top-10-samix-populyarnix-turistichnix-krain-za-2021-rik/>
3. В Україні визначили туристичні тренди 2022 року. <https://rubryka.com/2022/01/30/v-ukrayini-vyznachyly-turystychni-trendy-2022-roku/>

Марценюк Л.В.

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та
менеджменту
Українського державного університету науки
і технологій

Кільчинська А.А.

здобувач вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Марченко Є.О.

здобувач вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ НА ТЛІ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОДОРОЖЕЙ

В останні роки пандемія коронавірусу внесла суттєві корективи у статистику міжнародних туристських прибуттів. Внаслідок цієї небезпечної хвороби багато країн закрили свої кордони для туристів, а багато закладів туристичного бізнесу – заклади харчування, розміщення і навіть транспорт обмежили обслуговування туристів. Все це значно вплинуло і на психічний стан самого населення планети, яке опинилося в ізоляції і негативно відобразилося на туристичному бізнесі в цілому.

Разом з тим, позитивна динаміка обсягів туристичних перевезень спостерігалася вже у 2021 році, але досягти обсягів допандемічного, 2019 року, не вдалося. Експерти кажуть, що туристичний бізнес більш-менш набере обертів приблизно у 2024 році, але за умови, що не трапиться нічого страшного ще. Туристичний бізнес за кордоном доволі успішний в багатьох країнах. Кожна країна намагається знайти свою родзинку та запропонувати потенційним споживачам туристичних продуктів, аби залучити якомога більше коштів до бюджету своєї країни.

Потенціал розвитку та відтворення своїх можливостей у туристичній галузі є, але власникам чи організаторам туристичного продукту потрібно запроваджувати безпечні інновації в цій галузі.

В останні роки багато країн активно просувають медичний туризм для стимулювання економічного зростання. Однак розширення медичного туризму потенційно негативно впливає на добробут приймаючих країн. Зокрема, зниження продуктивності праці може виникнути в результаті скорочення надання медичної допомоги населенню через розширення сфери медичного туризму. Як стверджують науковці, що провели різноманітні дослідження в цій сфері, медичний туризм в середньому позитивно впливає на зростання виробництва в приймаючих країнах, особливо в країнах, що не входять до ОЕСР. Проте, якщо не врахувати несприятливий непрямий вплив на продуктивність, вихідний внесок медичного туризму завищений у середньому на 26,8 % [1].

Медичний туризм відноситься до явища, при якому люди виїжджають за кордон, щоб отримати медичне лікування. Багато країн почали заохочувати медичний туризм, щоб стимулювати свою економіку, особливо після світової фінансової кризи в 2008 році. Крім того, після азіатської фінансової кризи 1997 року багато країн Азії намагалися запровадити та розвивати індустрію медичного туризму, щоб залучити іноземний обмін у цій сфері.

Уряди Азії, такі як: Малайзія, Таїланд та Індія, впровадили політику та програми для залучення іноземних пацієнтів і створили свої країни медичними центрами світового рівня. Ініціативи, спрямовані на розвиток цієї галузі, були успішними, про що свідчить значне зростання експорту медичного туризму в азіатські країни за останні роки. Наприклад, індустрія медичного туризму Таїланду стала найбільшою у світі, та приносить щорічний прибуток приблизно 600 мільйонів доларів США. Середньорічні темпи зростання доходів від медичного туризму для Малайзії за той же період становили 19 %. Крім того, дохід від медичного туризму склав 0,16 % валового внутрішнього продукту (ВВП) Таїланду. Так само, медичний туризм Малайзії році становив приблизно 293 мільйони доларів США в рік, що становить 0,09 % ВВП Малайзії [1].

Великий інтерес до розвитку та просування медичного туризму існує також і в інших частинах світу. Країни Латинської Америки, такі як: Мексика, Бразилія та Колумбія інвестували значні кошти в інфраструктуру охорони здоров'я, щоб залучити пацієнтів із Північної Америки. Деякі

східноєвропейські країни, такі як: Угорщина, Чехія та Польща також зарекомендували себе як регіональні медичні напрямки, орієнтовані на пацієнтів із Західної Європи. Сплеск медичних туристів у Європі спричинив Директиву Європейського Союзу 2011/24/ЄС про права пацієнтів на транскордонне медичне обслуговування, яка закріпила права громадян Європейського Союзу шукати медичну допомогу в країнах-членах. На Близькому Сході, а саме: Ізраїль, Туреччина та Об'єднані Арабські Емірати активно розвивають свої системи охорони здоров'я для залучення пацієнтів із сусідніх країн та Європи. Наприклад, Дубай оголосив про план будівництва 22 лікарняних закладів, призначених для залучення туризму та збільшення економіки на суму до 700 мільйонів доларів США.

Хоча багато країн, що розвиваються, заохочують медичний туризм з економічних міркувань, кілька дослідників підняли серйозні питання щодо потенційного негативного впливу на економіку країни перебування. Найбільш часто обговорюваним негативним впливом у науковій літературі є тиск, який медичний туризм чинить на систему охорони здоров'я в країні перебування у зв'язку із відволіканням ресурсів та внутрішнім відтоком мізків, що може посилити і без того серйозно нерівний доступ до медичних послуг, який спостерігається у багатьох країнах, що розвиваються. Ця проблема може виникнути через міграцію медичних працівників із державної системи охорони здоров'я до приватного сектору охорони здоров'я через кращу оплату праці, що призводить до дефіциту робочої сили в державному секторі. У результаті люди з нижчим соціально-економічним статусом мають менший доступ до базової медичної допомоги, що, ймовірно, знизить їх продуктивність. Цей аргумент свідчить про те, що економічно незахищені країни не лише не виграють від медичного туризму, але й програють через зниження продуктивності праці через погіршення здоров'я. Використовуючи якісний аналіз, іноземні науковці досліджували вплив медичного туризму на доступність і справедливість медичної допомоги в країнах з низьким і середнім рівнем доходів. Вони дійшли висновку, що зростання медичного туризму в цих країнах може призвести до скорочення медичних послуг, доступних для місцевого населення. Вони також заявили, що нинішні переваги розвитку індустрії медичного туризму, здається, не переважають його несприятливий вплив на справедливий доступ до медичних послуг. Потенційний негативний вплив медичного туризму не обмежується країнами, що розвиваються, оскільки подібне занепокоєння також викликано в деяких розвинених країнах, таких як Ізраїль. Дослідження показало, що в Ізраїлі, з його універсальною системою охорони здоров'я, медичні туристи отримують пільгове лікування за рахунок місцевих жителів. Це говорить про те, що медичний туризм може стати тягарем для платників податків резидентів розвинених країн, якщо він витісняє державне фінансування охорони здоров'я. Тобто, місцеві мешканці не дуже радіють туристам, що приїхали до їхньої країни саме лікуватися [2].

Тому питання про те, чи приносить справжню користь місцевому населенню країни перебування інших туристів за програмами медичного туризму, залишається відкритим для дискусій.

Важливим питанням є вимірювання економічних наслідків розвитку медичного туризму для країни перебування шляхом розгляду того, чи призводить розвиток сектору медичного туризму до ефекту витіснення через зниження продуктивності праці. Використовуючи дані про доходи від медичного туризму в кількох країнах, отримані вручну зі звітів Euromonitor International про оздоровчий туризм, науковці емпірично дослідили позитивний прямий дохід і негативний непрямий вплив медичного туризму на 47 приймаючих економік [3].

Разом з тим, потрібно підсумувати, що за останні роки медичний туризм сформувався як багатомільярдна галузь. Його активно пропагують багато країн, що розвиваються, оскільки вони прагнуть стимулювати свою економіку. У відповідь на цю тенденцію витрати та вигоди від медичного туризму для країни перебування широко обговорюються в туристичній літературі. Зростає кількість доказів того, що медичний туризм посилює нерівний доступ до медичних послуг у країнах, що розвиваються. Однак через відсутність надійних даних залишається проблемою систематичний аналіз цих економічних ефектів, особливо негативного впливу на систему охорони здоров'я країни перебування.

Список використаної літератури:

1. Chen, Y. Y. B., Flood, C. M. 2013. Medical Tourism's Impact on Health Care Equity and Access in Low- and Middle-Income Countries: Making the Case for Regulation. *Journal of Law, Medicine & Ethics*, 41 (1): 286–300.
2. Klijs, J., Ormond, M., Mainil, T., Peerlings, J., Heijman, W. 2016. A State-Level Analysis of the Economic Impacts of Medical Tourism in Malaysia. *Asian-Pacific Economic Literature*, 30 (1): 3–29.
3. Gan, L. L., Frederick, J. R. 2011. Medical Tourism Facilitators: Patterns of Service Differentiation. *Journal of Vacation Marketing*, 17 (3): 165–83.